

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvyē uttarakāṇḍē

॥ caturdaśaḥ sargaḥ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ caturdaśaḥ sargaḥ ॥

mantribhiḥ sahitasya rāvaṇasya yakṣāṇāmuparyākramaṇaṃ
tēṣāṃ parājayaśca

tataḥ sa sacivaiḥ sārdhaṃ
ṣaḍbhirnityabalōddhataḥ |
mahōdaraprahastābhyāṃ
mārīcaśukasāraṇaiḥ ॥ 7.14.1 ॥

dhūmrākṣēṇa ca vīrēṇa
nityaṃ samaragarddhinā |
vṛtaḥ samprayayau śrīmān
krōdhāllōkān dahanniva ॥ 7.14.2 ॥

purāṇi sa nadīḥ śailān
vanānyupavanāni ca |
atikramya muhūrtēna
kailāsaṃ girimāgamat ॥ 7.14.3 ॥

sanniviṣṭaṃ girau tasmin
rākṣasēndraṃ niśamya tu |

yuddhēpsuṃ taṃ kṛtōtsāhaṃ
durātmānaṃ samantriṇam || 7.14.4 ||

yakṣā na śēkuḥ saṃsthātum
pramukhē tasya rakṣasaḥ |
rājñō bhrātēti vijñāya
gatā yatra dhanēśvaraḥ || 7.14.5 ||

tē gatvā sarvamācakhya -
rbhrātustasya cikīrṣitam |
anujñātā yayurhrṣṭā
yuddhāya dhanadēna tē || 7.14.6 ||

tatō balānāṃ saṅkṣōbhō
vyavardhata ivōdadhēḥ |
tasya nairṛtarājasya
śailaṃ sañcālayanniva || 7.14.7 ||

tatō yuddhaṃ samabhavad
yakṣarākṣasasaṅkulam |
vyathitāścābhavaṃstatra
sacivā rākṣasasya tē || 7.14.8 ||

sa dṛṣṭvā tādṛśaṃ sainyaṃ
daśagrīvō niśācaraḥ |
harṣanādān bahūn kṛtvā
sa krōdhādabhyadhāvata || 7.14.9 ||

yē tu tē rākṣasēndrasya
sacivā ghōravikramāḥ |

tēṣāṃ sahasramēkaikō
yakṣāṇāṃ samayōdhayat || 7.14.10 ||

tatō gadābhirmusalai -
rasibhiḥ śaktitōmaraiḥ |
hanyamānō daśagrīva -
statsainyaṃ samagāhata || 7.14.11 ||

sa nirucchvāsavat tatra
vadhyamānō daśānanaḥ |
varṣadbhiriva jīmūtai -
rdhārābhiravarudhyata || 7.14.12 ||

na cakāra vyathāṃ caiva
yakṣaśastraiḥ samāhataḥ |
mahīdhara ivāmbhōdai -
rdhārāśatasamukṣitaḥ || 7.14.13 ||

sa mahātmā samudyamya
kāladaṇḍōpamāṃ gadām |
pravivēśa tataḥ sainyaṃ
nayan yakṣān yamakṣayam || 7.14.14 ||

sa kakṣamiva vistīrṇaṃ
śuṣkēndhanamivākulam |
vātēnāgnirivādīptō
yakṣasainyaṃ dadāha tat || 7.14.15 ||

taistu tatra mahāmātyai -
rmahōdaraśukādibhiḥ |

alpāvaśēśāstē yakṣāḥ

kṛtā vātairivāmbudāḥ || 7.14.16 ||

kēcit samāhatā bhagnāḥ

patitāḥ samarē kṣitau |

ōṣṭhāmśca daśanaistīkṣṇai -

radaśan kupitā raṇē || 7.14.17 ||

śrāntāścānyōnyamāliṅgya

bhraṣṭaśastrā raṇājirē |

sīdanti ca tadā yakṣāḥ

kūlā iva jalēna ha || 7.14.18 ||

hatānām gacchatām svargam

yudhyatāmatha dhāvatām |

prēkṣatāmṛṣisaṅghānām

na babhūvāntaram divi || 7.14.19 ||

bhagnāmstu tān samālakṣya

yakṣēndrāmstu mahābalān |

dhanādhyakṣō mahābāhuḥ

prēṣayāmāsa yakṣakān || 7.14.20 ||

ētasminnantarē rāma

vistīrṇabalavāhanaḥ |

prēṣitō nyapatad yakṣō

nāmnā saṃyōdhakaṇṭakaḥ || 7.14.21 ||

tēna cakrēṇa mārīcō

viṣṇunēva raṇē hataḥ |

patitō bhūtalē śailāt

kṣīṇapuṇya iva grahaḥ || 7.14.22 ||

sasaṃjñastu muhūrtēna

sa viśramya niśācaraḥ |

taṃ yakṣaṃ yōdhayāmāsa

sa ca bhagnaḥ pradudruvē || 7.14.23 ||

tataḥ kāñcanacitrāṅgaṃ

vaidūryarajatōkṣitam |

maryādāṃ pratihārāṇāṃ

tōraṇāntaramāviśat || 7.14.24 ||

taṃ tu rājan daśagrīvaṃ

praviśantaṃ niśācaram |

sūryabhānuriti khyātō

dvārapālō nyavārayat || 7.14.25 ||

sa vāryamāṇō yakṣēṇa

pravivēśa niśācaraḥ |

yadā tu vāritō rāma

na vyatiṣṭhat sa rākṣasaḥ || 7.14.26 ||

tatastōraṇamutpāṭya

tēna yakṣēṇa tāḍitaḥ |

rudhiraṃ prasravan bhāti

śailō dhātusravairiva || 7.14.27 ||

sa śailaśikharābhēṇa

tōraṇēna samāhataḥ |

jagāma na kṣatiṃ vīrō
varadānāt svayambhuvah || 7.14.28 ||

tēnaiva tōraṇēnātha
yakṣastēnābhitāḍitaḥ |
nāḍṛśyata tadā yakṣō
bhasmīkṛtatanustadā || 7.14.29 ||

tataḥ pradudruvuh sarvē
ḍṛṣṭvā rakṣaḥparākramam |
tatō nadīrguhāścaiva
viviśurbhayapīḍitaḥ |
tyaktapraharaṇāḥ śrāntā
vivarṇavadanāstadā || 7.14.30 ||

|| ityārṣē śrīmadrāmāyaṇē vālmikīyē ādikāvyē
uttarakāṇḍē caturdaśaḥ sargaḥ ||